

Ole Lauridsen

Forord til Hermes 30

Tanken om helt eller delvis at basere læringsprocessen på de nyeste teknologiske landvindinger virker som et ægte barn af vor tid – **e-tiden** – med dens inddragelse af IT på snart sagt alle samfundsområder. Men denne tanke er slet ikke ny; i bl.a. sproglæringskredse cirkulerer en række efterhånden bevingede ord fra tidligere epoker, der tydeligt viser, hvordan teknologioptimismen i forbindelse med så godt som hver ny opfindelse på kommunikations- og medieområdet har forudsagt pædagogiske revolutioner, der udeblev – hver og en.

Således skrev en californisk avis i 1880'erne efter telefonens opfindelse:

“Imagine a technology that instantly connects teachers to resources around the world, that allows teachers to reach parents on a moment’s notice, that helps teachers reach out to the community and even helps bring the community into the classroom. Imagine a time when virtually all professionals have such terminals in their work spaces, and virtually all homes – even those of the poorest citizens – are connected to the network. Imagine the day when all teachers in the state of California have that crown of 1880s technology, the telephone, in their classrooms.”

– men bortset fra mere praksisorienterede telefonøvelser på først og fremmest handelsskolerne har telefonen ikke fået nogen som helst betydning for læringsprocessen.

I 1922 fremkom så Thomas Edison med denne forudsigtelse:

“The motion picture is destined to revolutionize our educational system and (...) in a few years it will supplant largely, if not entirely, the use of textbooks.”

– og selvom filmen har understøttet mange forskelligartede læringsforløb, har den dog ingenlunde ændret undervisningspraksis og da slet ikke udmanøvreret bogen.

Umiddelbart efter 2. verdenskrig lod endelig den amerikanske universitetsjournalist William Levenson sig forlyde med denne vision:

“The time may come when a portable radio receiver will be as common in the classroom as is the blackboard.”

– og den tid er endnu ikke kommet og vil naturligvis aldrig komme. Efter at uddannelsesverdenen så i løbet af firserne ud over den audiovisuelle metode definitivt begravede den i pædagogisk-didaktisk sammenhæng vel mest gennemtænkte eller i hvert fald mest målrettede teknologi, nemlig sproglaboratoriet, tvinges vi, der arbejder med og advokerer IT i læringen, nu til at besvare et ganske påtrængende “Gretchen-spørgsmål”: Hvorfor skal uddannelsesinstitutionerne ofre penge, tid og kræfter på at anskaffe, lære, bruge, vurdere og udvikle programmer, platforme, IT-miljøer, Learning Ressource Centre osv. osv., når al erfaring viser, at teknologi og læring aldrig virkelig er gået i spænd?

I flere af artiklerne i dette nummer af Hermes argumenteres der i forskellig detaljeringsgrad og ud fra forskellige pædagogiske perspektiver for nødvendigheden af at inddrage IT i læringsprocessen, men anskuer man sagen ud fra helt overordnede kriterier, må det ganske banalt fastslås, at samfundsudviklingen simpelthen kræver det: IT gennemsyrrer hele samfundslivet, IT er altså – med en af de forkætrede nydanske termer – “pervasive”. Vores “kunder”, dvs. de studerende, såvel som hele det omgivende samfund forventer, at vores uddannelser ud over rent faglige færdigheder formidler regulære IT- kompetencer, og denne forventning er nedlagt i utallige skrivelser, udtalelser og memoer fra ministre, embedsmænd og politikere.

Vi kan som “gode akademikere” naturligvis gøre en dyd af at modstå dette pres og fortsat først og fremmest eller udelukkende sætte fokus på fagene og disses indhold, men det har vi næppe råd til, og det vil desuden være usædvanligt uklogt, al den stund teknologien giver os væsentlig bedre muligheder for at levere en undervisning, der er i pagt med tiden: en undervisning, der i høj grad tilgodeser den enkelte og dennes behov, faglige som personlige; en undervisning, der udvikler personlige kompetencer; en undervisning, der kan tilbydes langt flere, end der tidligere har været mulighed for; en undervisning, der kan følges, hvor og når det passer den enkelte. IT muliggør altså en autonomisering, en individualisering, en demokratisering og en personalisering af læringen, og dermed bidrager den afgørende til udvikling af evnen til at påtage sig den livslange læringsproces, der under betegnelsen livslang læring har fundet rodfæste i den europæiske uddannelsespolitik og -debat.

Alt dette ændrer naturligvis ikke på det helt principielle forhold, at det er faglig viden, vi først og fremmest skal formidle og medvirke til at forankre og udbygge hos vores studerende; udviklingen af de omtalte kompetencer skal være et naturligt resultat af vores fagligt velfunderede, forskningsbaserede undervisningsaktiviteter, eller sagt på en anden måde, IT skal danne en naturlig ramme for al undervisning, ligesom den danner en ramme for (med tiden givetvis næsten alle) vores daglige aktiviteter. Teknologien må under ingen omstændigheder blot have et selvszweck, den må ikke indføres ud fra den "tekno-fetichisme", som Ole Grünbaum tager under – en ofte vel hårdhændet – behandling i sin bog af samme navn. Som mange andre mener Grünbaum, at de fleste undervisere blot vil bruge computeren "som et specielt undervisningsredskab som på lærens kommando tages frem ved særlige lejligheder, når der kan laves noget ved den der passer ind i det planlagte forløb"¹, og intet er mere forkert.

På Det Erhvervsproglige Fakultet ved Handelshøjskolen i Århus arbejdes der i mange sammenhænge med IT i undervisningen. Et stort projekt, *Projekt Fremtidens Fakultet (P2F)*², samler og videreformidler de mange delprojekters resultater, og der gennemføres megen følgeforskning på området; desforuden er Fakultetet hjemsted for masteruddannelsen *IT, sprog og læring*, der i samarbejde med Ålborg Universitet udbydes under IT-Vest, og undervisningen her, såvel som hele den forudgående faglige udvikling, er baseret på de nyeste forskningsresultater inden for området.

Dette nummer af Hermes reflekterer et udsnit af Fakultetets forsknings- og udviklingsaktiviteter, og de demonstrerer alle, at pc'en inddrages ved alt andet end "særlige lejligheder, når der kan laves noget ved den der passer ind i det planlagte forløb"; der er i alle tilfælde reelt tale om nye tiltag og ikke blot gammel vin på nye flasker.

Lone Ambjørn tager i sin artikel udgangspunkt i, at computermediets egentlige eksistensberettigelse inden for sproglig læring er dets mulig-

¹ Ole Grünbaum (2001), *Tekno-fetichismen – og drømmen om det gnidningsløse samfund*. Tiderne Skifter, København. p. 102.

² Se <http://www.p2f.dk/>

heder for skabelse af undervisningsdifferentiering. Herefter plæderer hun for en mere procesorienteret tilgang til differentiering og illustrerer en IT-baseret model med afsæt i den intersproglige udviklings psykologiske karakteristika. Med henblik på en optimering af den studerendes og underviserens samarbejdsproces, pointerer forfatteren vigtigheden af at bevidstgøre den studerende om aspekter af den sproglige læringsproces samt om midler og værktøjer til fremme heraf.

Karen M. Lauridsen beskæftiger sig i sin artikel med Europarådets fælles referenceramme for sproglig kompetence og præsenterer DIALANG, et webbaseret system udviklet under Lingua 2 til diagnostiske tests af sprogfærdighed på 14 forskellige europæiske sprog. Endvidere beskriver hun anvendelsen af Europarådets referenceramme i DIALANG, og hun diskuterer, hvilke muligheder og begrænsninger der er i de to systemer, og hvor der stadig er behov for yderligere udvikling eller afprøvning af systemerne.

Ole Lauridsen argumenterer i sin artikel indledningsvis for inddragelsen af IT på netop de videregående uddannelser for derpå at behandle begrebet læringsstil, der generelt har fået en noget stedmoderlig behandling i den pædagogiske praksis; han påpeger, at netop IT er særdeles velegnet til at tilgodese og udnytte forskellige læringsstile, og han diskuterer et udvalg af hovedkoncepter for så at vise, hvorledes de kan interagere i en praktisk model.

Bernt Møller tager afsæt i Information Management og belyser, hvorledes internet systematisk og reflekteret kan integreres i undervisningen; han sætter fokus på internetværktøjer til informationssøgning og -vurdering og behandler termbasens betydning for informationssystematisering. Efter en gennemgang af præsentationsværktøjer, beskæftiger forfatteren sig med udvalgte former for internetressourcer og fremsætter et forslag til en typologi for netbaserede sprogressourcer. Artiklen rundes af med betragtninger over udvalgte perspektiver og udfordringer for undervisning og forskning på området.

Morten Pilegaard belyser, med afsæt i den erhvervsproglige diplomuddannelse (ED) i *Medicinsk Engelsk*, forskellige pædagogiske og tek-

nologiske aspekter inden for netværksbaseret læring. Han diskuterer samspillet mellem pædagogiske principper, teknologiske løsninger samt de uddannelsesmæssige og organisatoriske rammer for efter- og videreuddannelse – en diskussion, der sker på baggrund af en omfattende evalueringsrapport. I forlængelse heraf fremkommer forfatteren med en række anvisninger, der vil være af nytte for anden curriculumudvikling.

